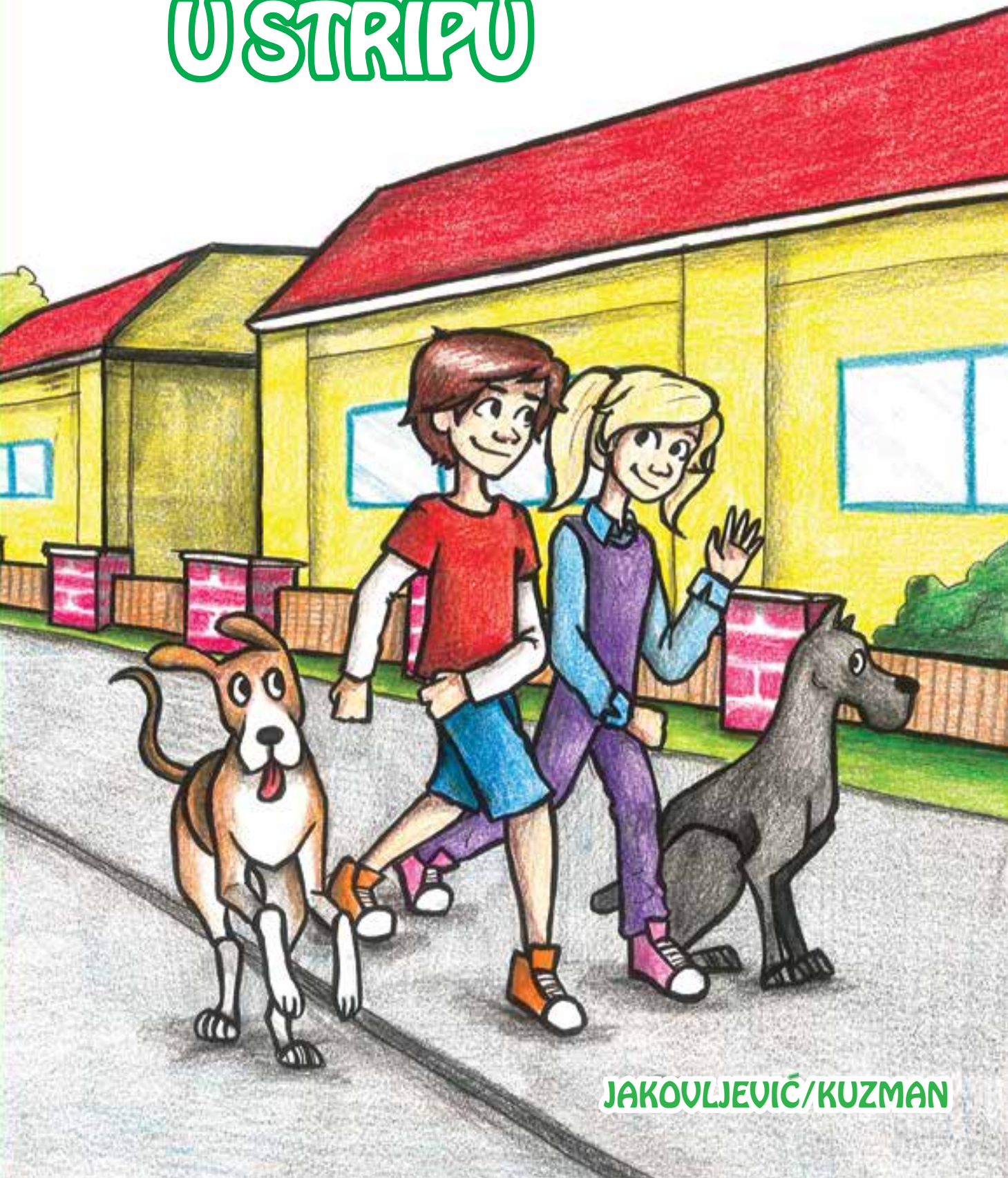

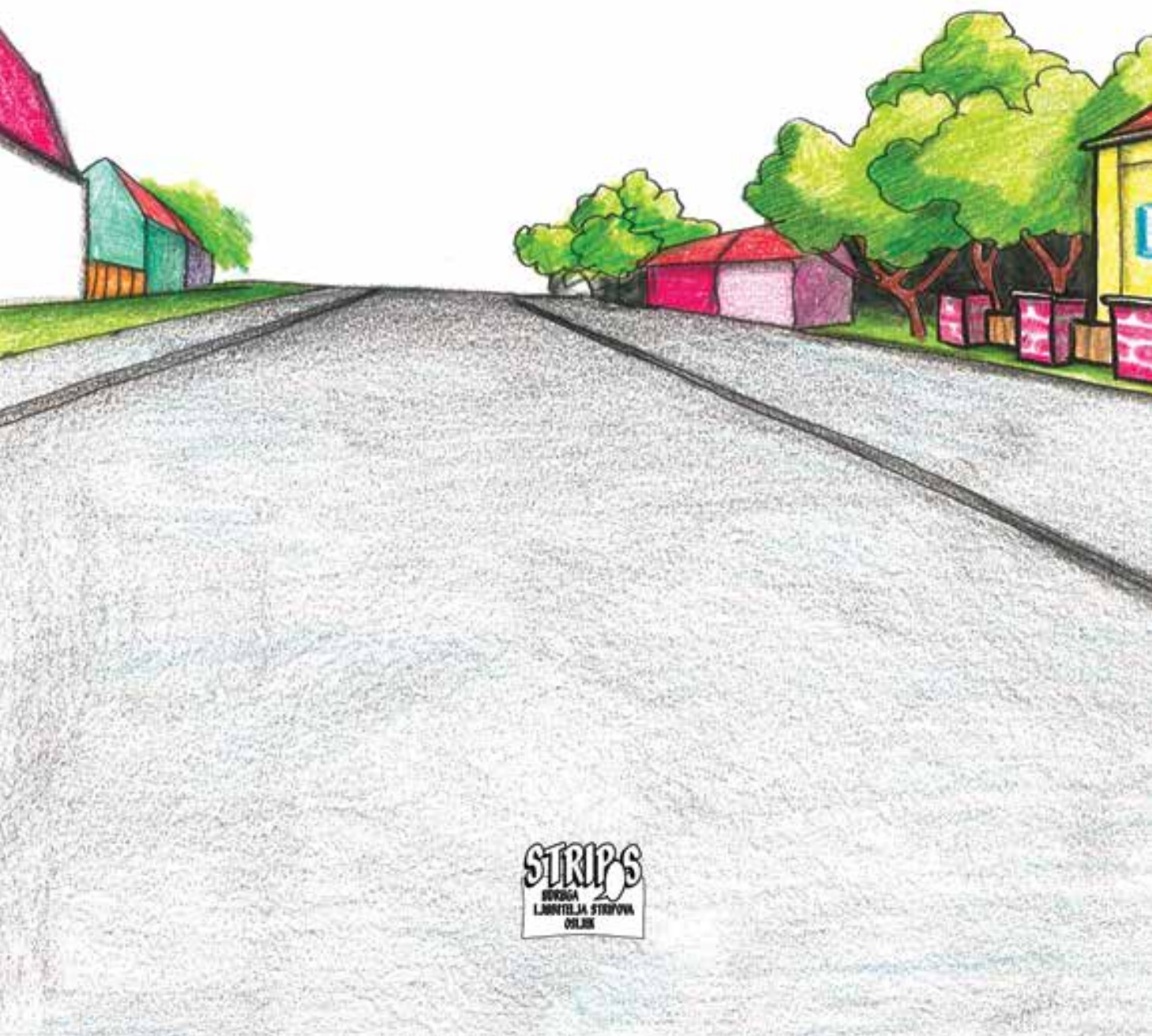
EKOLOŠKI BONTON U STRIPU

JAKOVLJEVIĆ/KUZMAN

Maša i Ivano, zajedno sa svoja dva psa, Tinom i Alegrom, provode školske praznike kod bake i djeda. Kroz druženje i razgovor, uče nas ekološkom, zdravom promišljanju života.

Knjiga “Ekološki bonton u stripu” donosi ilustrirane priče u formi stripa, nacrtane rukom mladih čiji je cilj čist – čuvati prirodu.

EKOLOŠKI BONTON U STRIPU

BIBLIOTEKA STRIPOS

Knjiga 16

EKOLOŠKI BONTON U STRIPU

NAKLADNIK

Udruga ljubitelja stripova StripOs, Osijek

ZA NAKLADNIKA I UREDNIKA **Željko Gašić**

CRTEŽ **Laura i Lorena Jakovljević**

SCENARIJ **Daniel Kuzman**

LEKTURA I KOREKTURA **Maja Celing Celić**

Tisak: Factum

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 140811023

ISBN 978-953-7977-07-8

Knjiga je realizirana uz pomoć sredstava
Ministarstva kulture Republike Hrvatske

Osijek, studeni 2017.

SADRŽAJ:

5	POSLJEDNI SVIJET
7	RAZVRSTAVANJE OTPADA
13	ŽVAKAĆE GUME
17	MANJE AMBALAŽE
21	GASI SVJETLA
25	EKONOMIČNO PRANJE
29	PLASTIKA U RIJECI
35	PLATNENA TORBA
41	PAPIRNI OTPAD
46	BICIKL
51	KOMPOST
56	POSADI DRVO

Posljednji svijet

Ekološka svijest je ljudsko poimanje prirode i njezinih osjećaja. Biti ekološki svjestan znači pozitivno razmišljati o okolišu i na taj način o sebi i bližnjima.

Dobar dio ljudi ima vremena i volje razumjeti prirodu, ali ima i onih drugih, neodgovornih. Zadnjih se godina zakonski reguliraju stvari i kreće na bolje. Počelo se pričati i raditi. Razvrstavamo otpad, educiramo se, pokazuje se volja.

Saznali smo da u našoj blizini teku rijeke zagrađene branama od plastičnih boca. Organizira se akcija i počisti, ali ponovo dolaze nove. Čuli smo da ista boca, bačena u rijeku Dravu kraj Osijeka završi u Crnom moru. Odatle dalje ide oceanima. Stvorila su se najmanje 4 plastična otoka, površine Kine. Plastika se razgrađuje 500 godina.

Hrabar čovjek u Nizozemskoj upravo ovih dana organizira 10 000 brodova da bi počistili jedan od tih otoka. Što ribe kažu na to?

Jedna od sigurnijih ekoloških zapovijedi je ulaganje u edukaciju djece i mladih. Školovati ih čuvati budućnost, naučiti da svaka tona recikliranog papira spasi 17 stabala od rušenja. Zajedno saznati da trećinu vode koristimo za ispiranje toaleta, a mnogi je nemaju za piće.

I da ptici smeta žvaka.

Knjiga "Ekološki bonton u stripu" donosi ilustrirane priče u formi stripa, nacrtane rukom mladih čiji je cilj čist – čuvati prirodu.

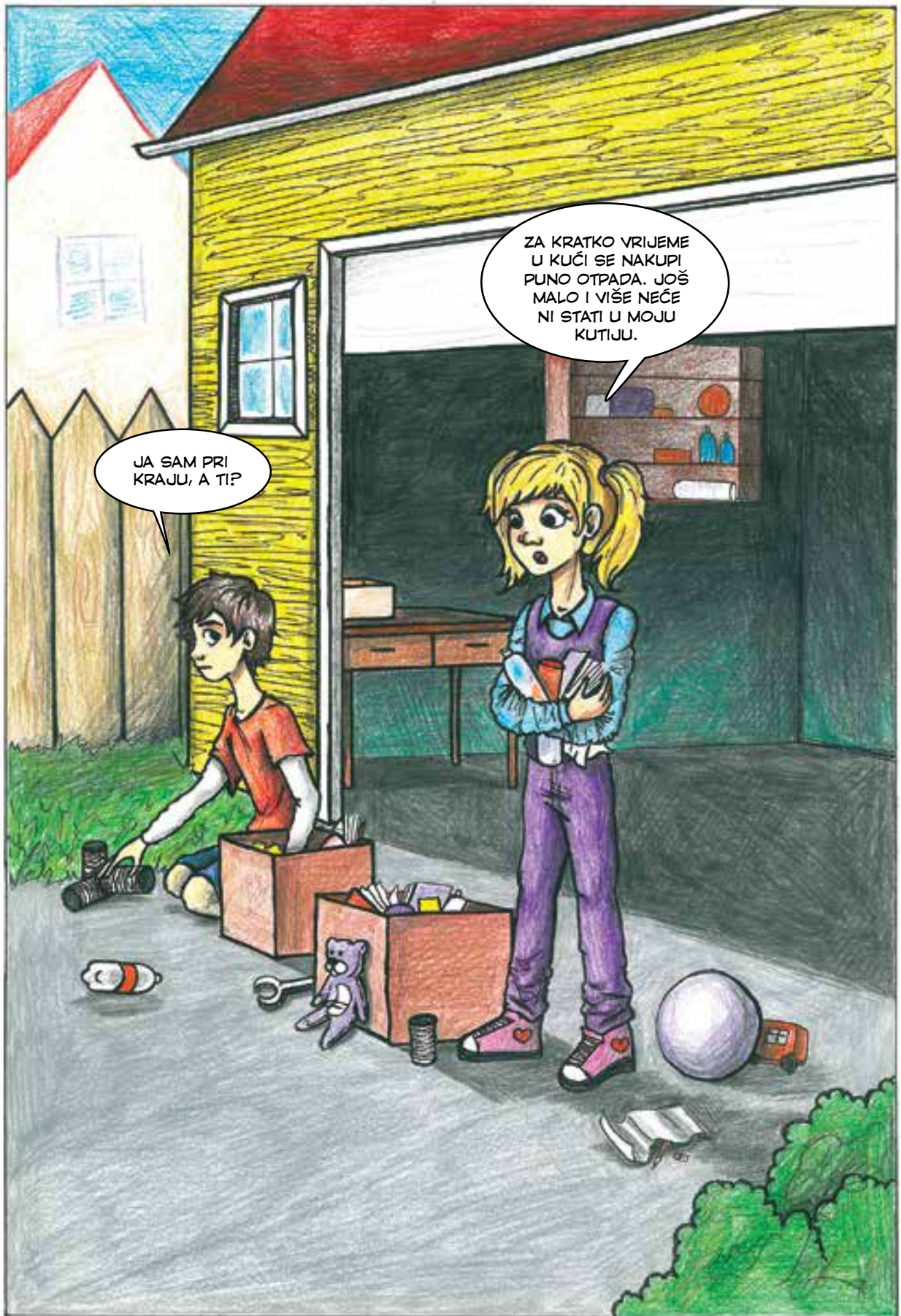
Željko Gašić

RAZVRSTAVANJE OTPADA

Razvrstavanje otpada prema vrsti materijala te pravilno odlaganje, omogućit će recikliranje. To znači da će se za proizvodnju novih materijala koristiti otpadci, a smanjit će se besmisleno iskorištavanje prirode.

POSLUŠAJTE ME! PREBACITE U JEDNU KUTIJU SVE ŠTO JE OD METALA, A U DRUGU SVE OD STAKLA. PRVU ISTRESITE U KONTEJNER ZA METALNI, A DRUGU ZA STAKLENI OTPAD.

IMAŠ TI PRAVO, TINA.

TAKO, STAKLO MEĐU STAKLO, A METAL U METALNI OTPAD.

A, ŠTO ČEMO SAD S KUTIJAMA?

PA ODLOŽITI U STARI PAPIR, NARAVNO. SVAKA VRSTA OTPADA IMA PREDVIĐENO MJESTO ZA ODLAGANJE. TAKO ĆE OTPAD BITI RAZVRSTAN I MOĆI ĆE SE PONOVRNO ISKORISITI. HA-HA-HA...

ŽVAKAĆE GUME

Žvakaće gume koje ljudi nekontrolirano odbacuju na gotovo svakom koraku predstavljaju opasnost za ptice. One za odbačene žvake “misle” da je hrana, koja im se, kada je gutaju, lijepi za kljun pa polako umiru.

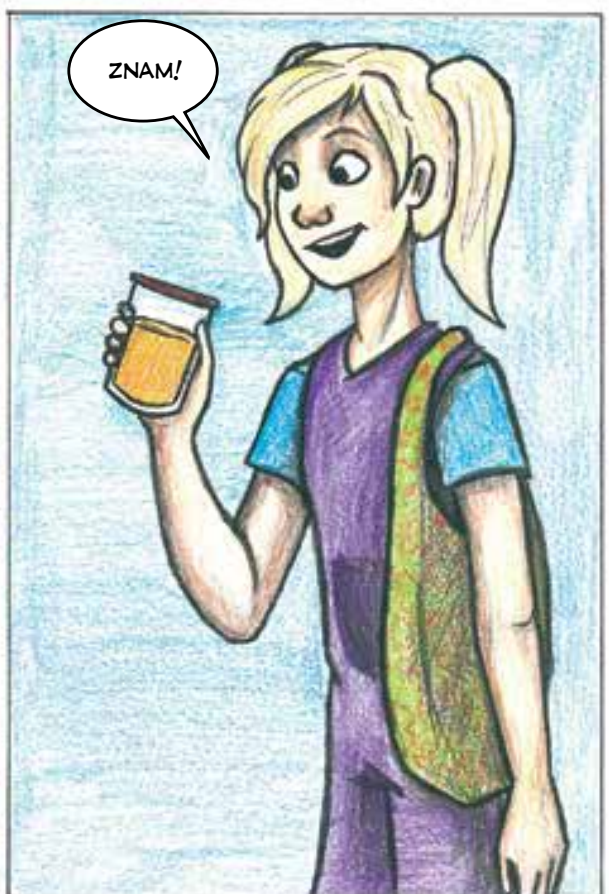
PROLJEĆE JE! SVE
PJEVA I SVE CVJETA! LED
SE OTOPIO, ZEMLJA JE
OMEKŠALA...

AH, OMEKŠALE SU I
ŽVAKE! ZALIJEPILA
SAM SE.

ULICE SU NAM RUŽNE
ZBOG NEČIJE LIJENOSTI.
RUŽNA JE NAVIKA BACATI
ŽVAKE OKOLO.

DA. ŽVAKE
VALJA STAVITI U
PAPIRIĆ PA BACITI U
KANTU. RIJETKO TKO
ZNA DA SE PTICE MOGU
UGUŠITI KAD
GUTAJU
ŽVAKU.

MANJE AMBALAŽE

Pretjerano ambalažiranje proizvoda je nelogično, neracionalno, rastrošno, skupo i bahato te pokazuje prijezir prema prirodi.

VOLIM KUPOVATI
U VELIKIM TRGOVINAMA!
NEKAKO JE LIJEP OSUJEĆAJ,
ZAR NE?

JE, ALI IPAK
ČEMO KASNIJE
POSJETITI
TRŽNICU.

ZAŠTO?

NAMIRNICE
VALJA KUPITI
SVJEŽE I BEZ
AMBALAŽE.

DOBRO, ALI DAJ
DA JA NOSIM
TORBU, TEŠKA
JE.

MOŽE. MASLINE SU
TEŠKE. KUPILA SAM IH
U VEĆEM PAKIRANJU
JER TO ZNAČI I MANJE
AMBALAŽE. OSIM TOGA,
TAKVO PAKIRANJE JE
JEFITNIJE.

SUPERMARKET

A ŠTO ĆEMO KADA NAM SE SKUPI PUNO LIMENKI I PLASTIČNE AMBALAŽE ZA BACANJE?

ODNIJET ĆEMO IH NA MJESTA ZA OTKUP. OVI SE MATERIJALI NA PRIRODAN NAČIN RAZLAŽU DOSTA DUGO, STOGA NJIHOVO GOMILANJE U PRIRODI PREDSTAVLJA OZBILJAN PROBLEM.

TI SI KUPOVALA U SUPERMARKETU, MENI PREPUŠTI NABAVKU NA TRŽNICI.

DOBRO.

ZA DOBRU PIZZU NAM TREBA I PRAVA RAJČICA.

DA. NA TRŽNICI MOŽEMO KUPITI OD DOMAĆIH PROIZVOĐAČA.

GASI SVJETLA

Pravilnom uporabom rasvjete, racionalizacijom, smanjivanjem broja aktivnih, ali neadekvatnih žarulja te gašenjem električnih aparata kada nisu u uporabi, učimo kako se pravilno štedi električna energija i na taj način čuva okolina i planet Zemlja.

AAAHHH, ŽEĐ
ME JE PROBUDILA.
IDEM U KUHINJU
POPITI MALO VODE.

NETKO JE OPET
ZABORAVIO
ISKLUČITI SVJETLO.
A TAJ NETKO NE
MOŽE BITI NITKO
DRUGI DO
IVANO.

AH! PA OVDJE
SVE ŠLJAŠTI OD
RASIPNIŠTVA. ZABORAVIO
JE ISKLJUČITI I SVJETLO
U DNEVNOJ SOBI... A
I KOMPJUTER JE NA
"STAND BY-U". KAKVA
NEBRIGA!

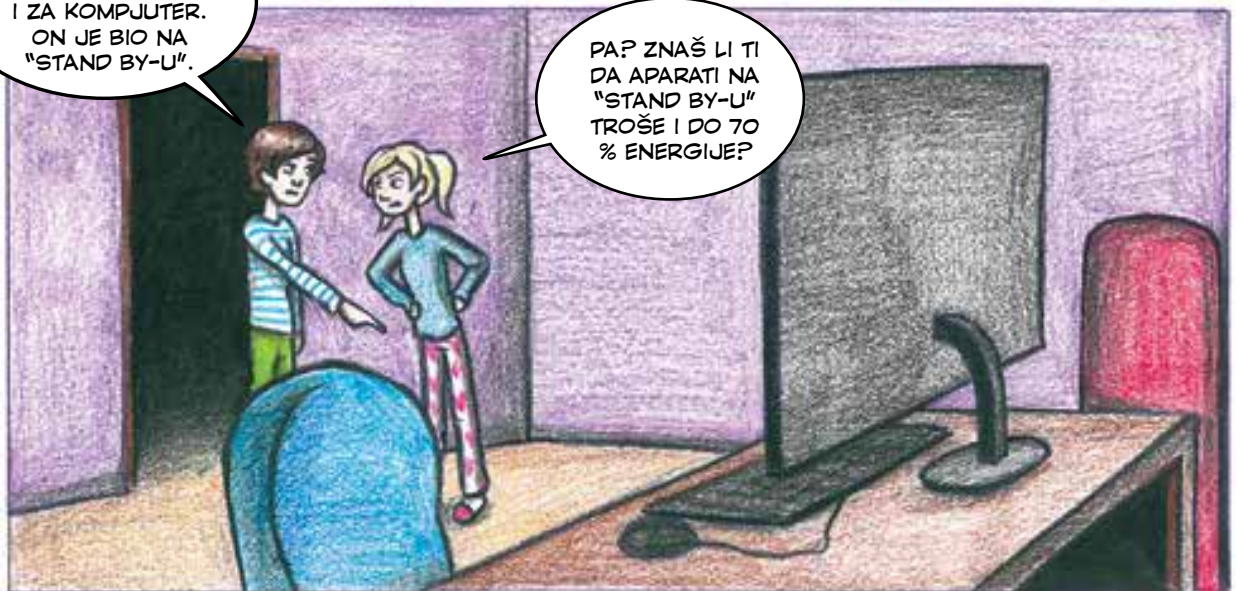
JADNE TINA
I ALEGRA! POD SVIM
TIM SVJETILJKAMA NISU
MOGLE ZASPATI.

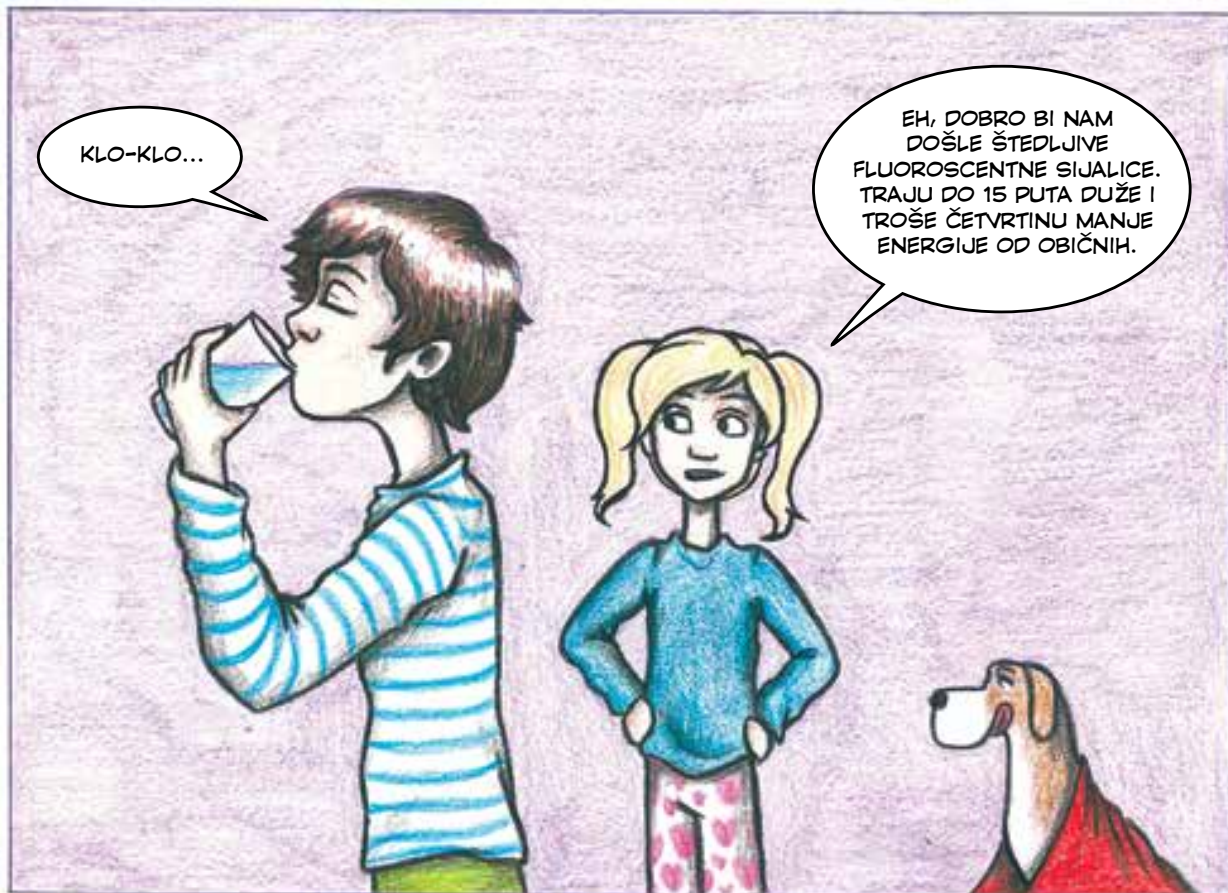
AH, ONA PITA
JE BILA TOLIKO SLANA
DA ME JE ŽEĐ PRENULA
IZ SNA...

I TREBA! OSTAVIO
SI UKLJUČENA
SVA SVJETLA, A I
KOMPJUTER.

HM. IMAŠ
PRAVO ZA
SVJETILJKE, ALI NE
I ZA KOMPJUTER.
ON JE BIO NA
"STAND BY-U".

PA? ZNAŠ LI TI
DA APARATI NA
"STAND BY-U"
TROŠE I DO 70
% ENERGIJE?

KLO-KLO...

EH, DOBRO BI NAM DOŠLE ŠTEDLJIVE FLUOROSCENATNE SIJALICE. TRAJU DO 15 PUTA DUŽE I TROŠE ČETVRTINU MANJE ENERGIJE OD OBIČNIH.

SUTRADAN...

SUPER JE ŠTO SMO KUPILI ŠTEDLJIVE ŽARULJE... ALI, ŠTO ĆE TI TE MASKE ZA SPAVANJE?

TO JE ZA TINU I ALEGRU, AKO OPET ZABORAVIŠ UGASITI SVJETLO.

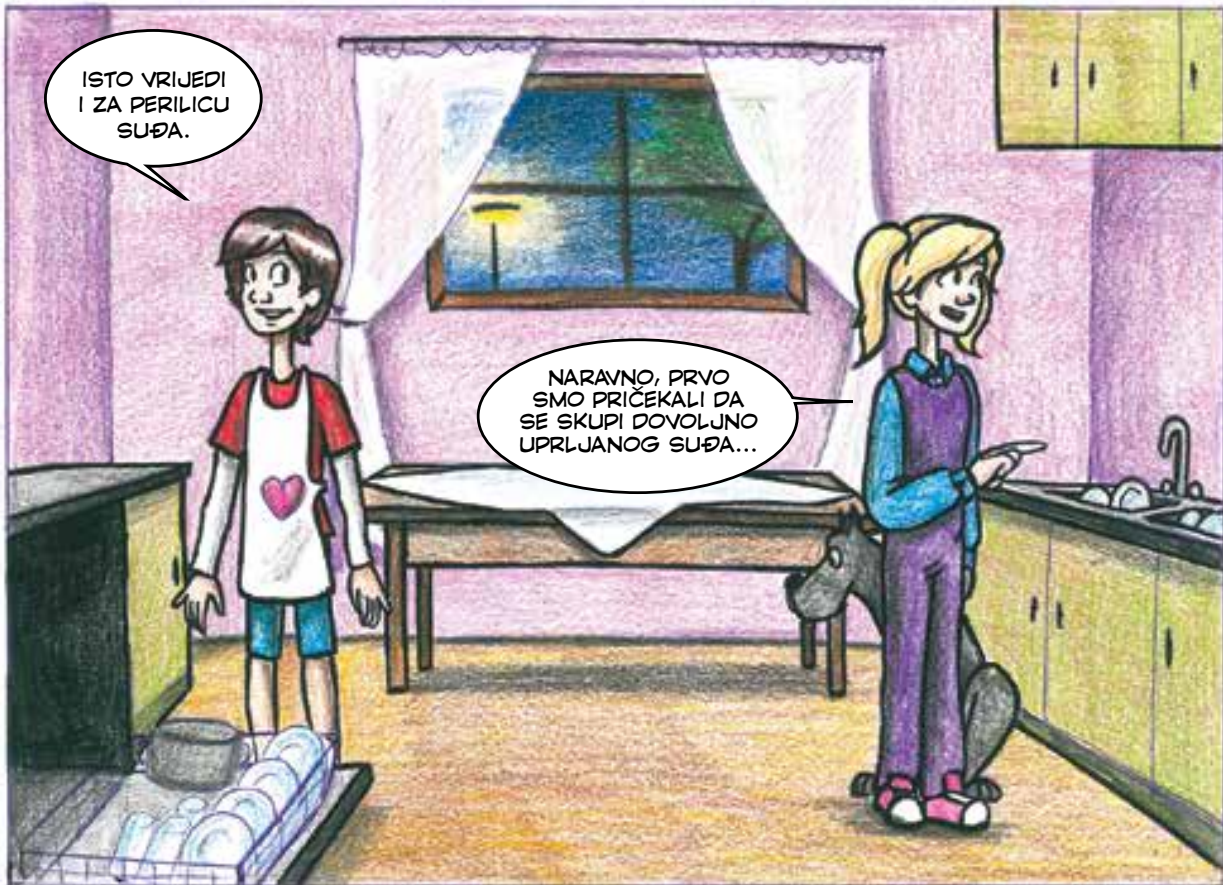
ĚKONOMIĀNO PRANJE

EkonomiĀna potrošnja vode za pranje nije samo pitanje troškova,
već je u prvom redu pitanje ekologije.

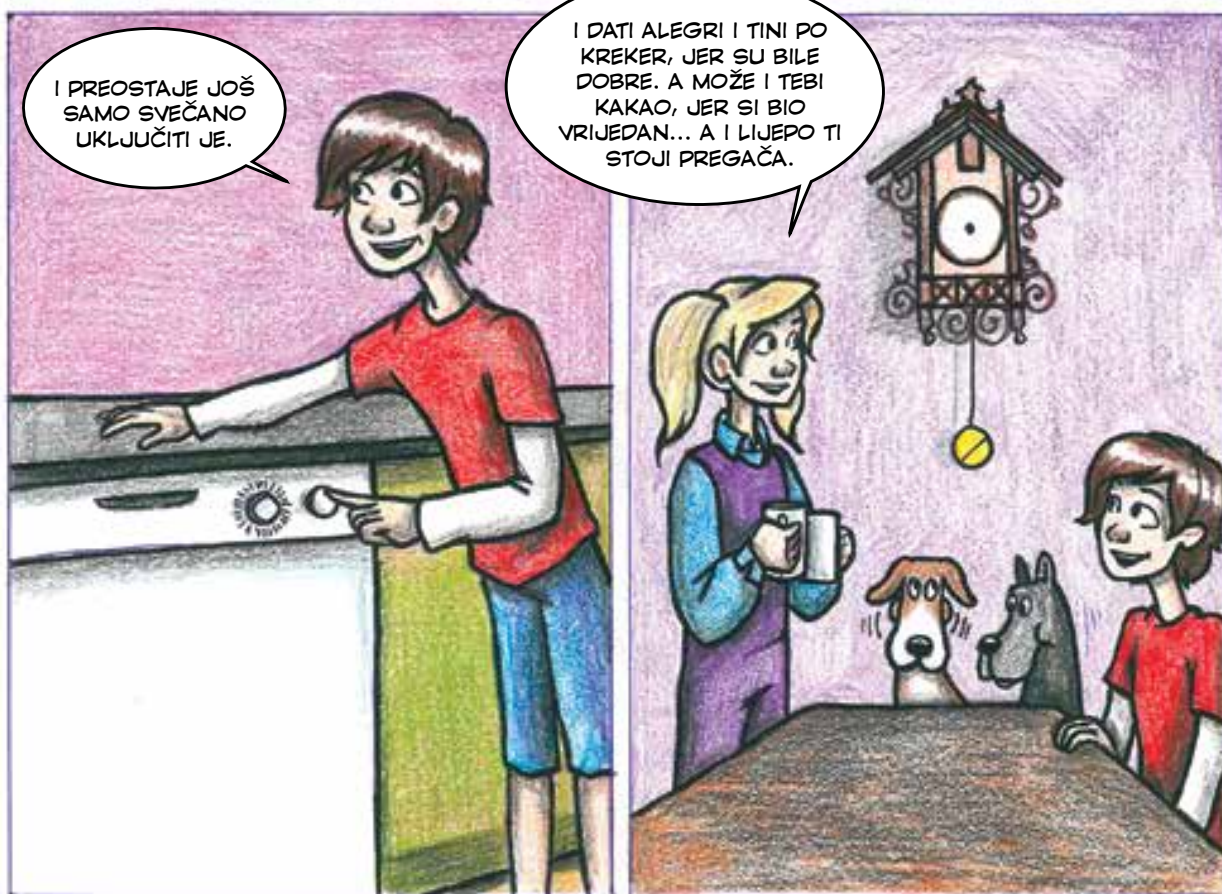
TAKO JE. A ZNA SE DA DETERDŽENTI SADRŽE TVARI KOJE ZAGAĐUJU ŽIVI SVIJET.

ONDA LIJEPO
NAHRANIMO
PERILICU...

KHM. ALI PRIJE TOGA
VALJA MALO ISPRATI
POSUĐE KOJE JE
PRETJERANO PRLJAVO.
DA NE BI ZAŠTOPALI
STROJ.

I PREOSTAJE JOŠ
SAMO SVEČANO
UKLJUČITI JE.

I DATI ALEGRI I TINI PO
KREKER, JER SU BILE
DOBRE. A MOŽE I TEBI
KAKAO, JER SI BIO
VRIJEDAN... A I LIJEPO TI
STOJI PREGAČA.

PLASTIKA U RIJECI

Prema riječima ljudi iz Greenpeacea, procjenjuje se da u godini dana u moru završi ukupno oko osam milijuna tona plastike. Oko 80 posto plastike u more dopijeva s kopna.

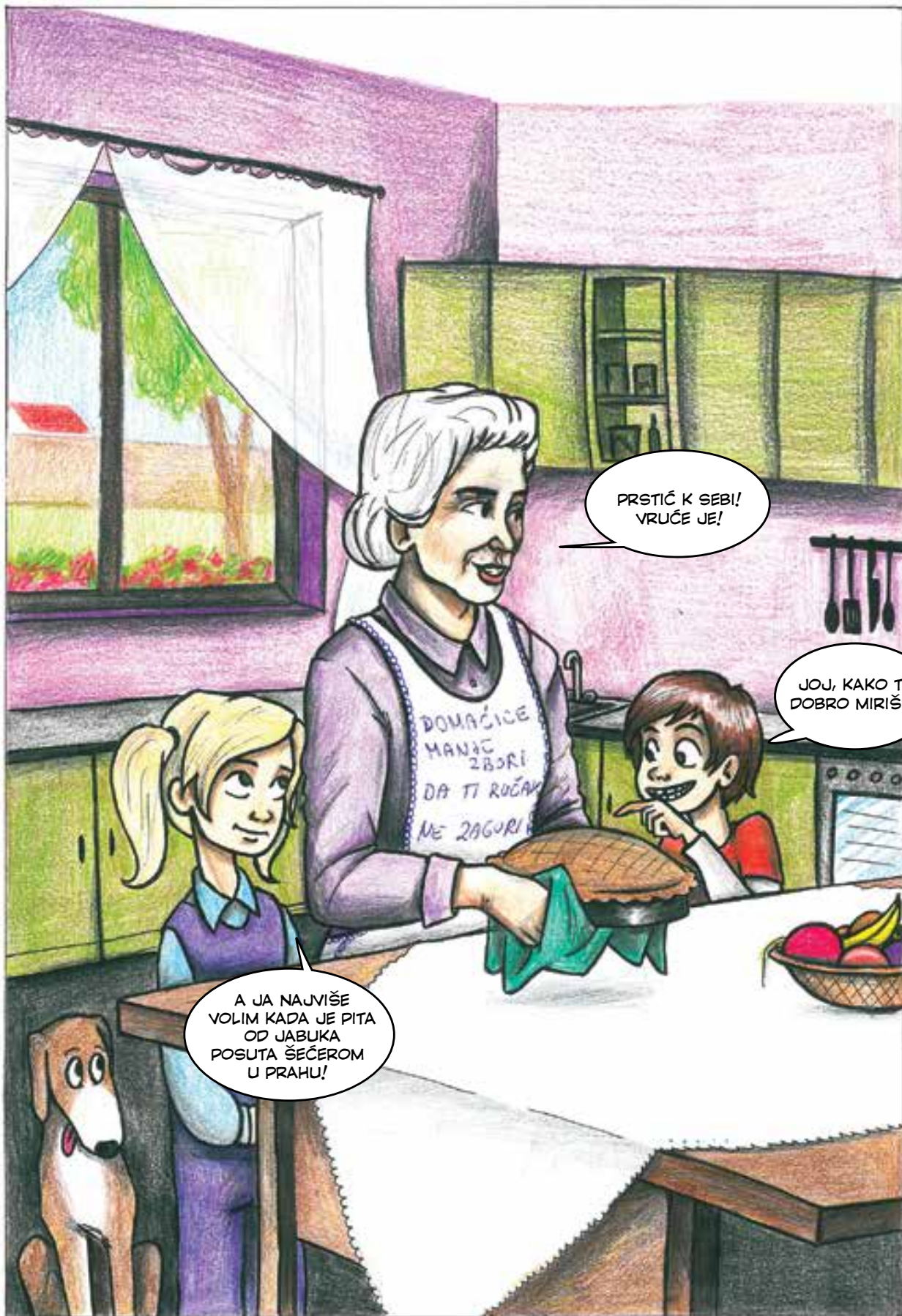

PLATNENA TORBA

Jedna platnena torba zamjenjuje barem 1 000 plastičnih vrećica.

PRSTIĆ K SEBI!
VRUĆE JE!

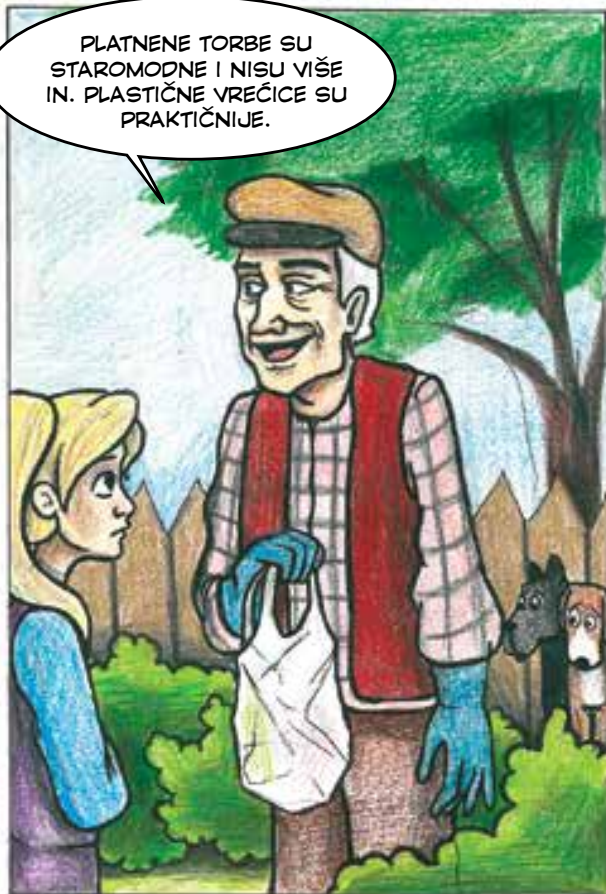
JOJ, KAKO TO
DOBRO MIRIŠE!

A JA NAJVIŠE
VOLIM KADA JE PITA
OD JABUKA
POSUTA ŠEĆEROM
U PRAHU!

HA-HA-HA! ČUVENA BAKINA
HIPI TORBA: PROLJEĆE JE STIGLO
I U NAŠ KRAJ.

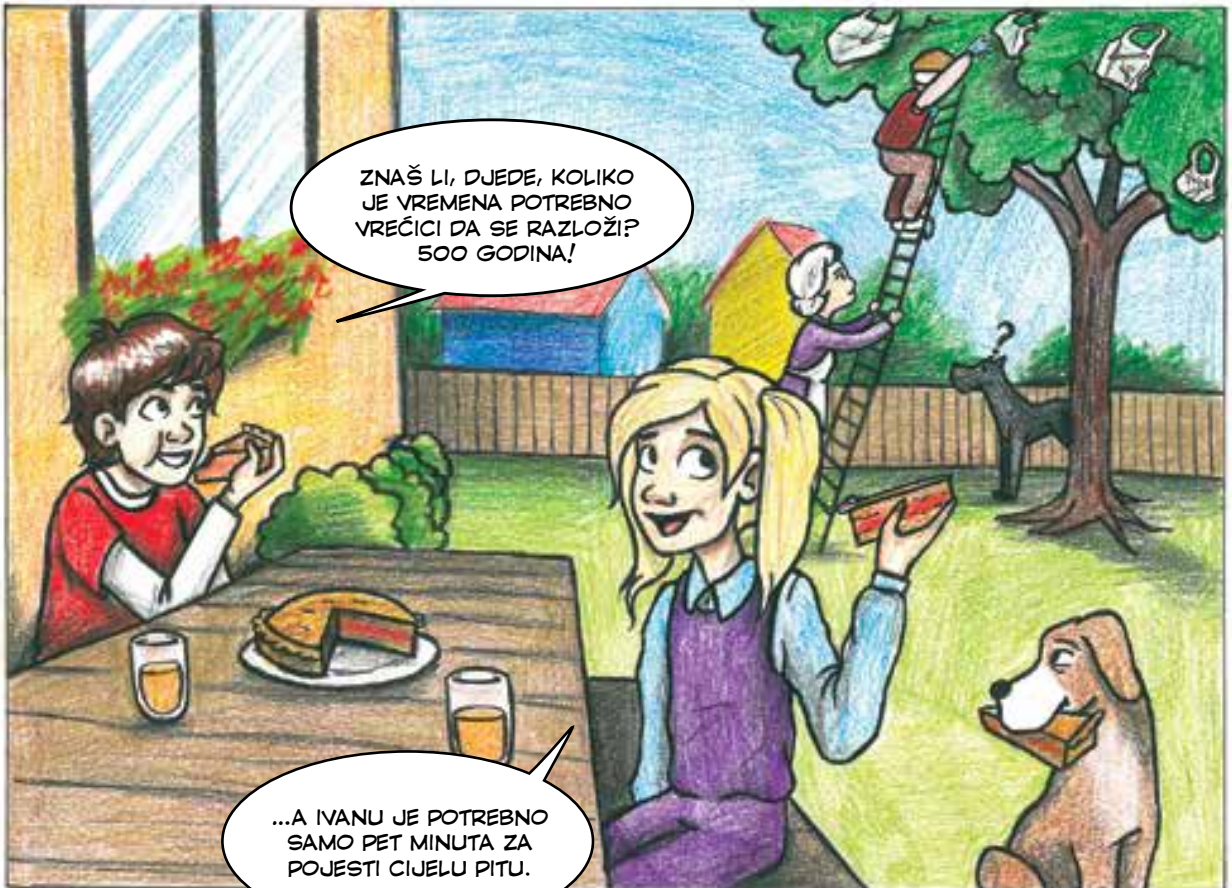

PLATNE NE TORBE SU
STAROMODNE I NISU VIŠE
IN. PLASTIČNE VREĆICE SU
PRAKTIČNIJE.

PLASTIČNE VREĆICE
OBIČNO ZAVRŠE NA
GRANAMA DRVEĆA,
GDJE IH ODNESE
VJETAR.

PAPIRNI OTPAD

Papir se pravi od drveta. Skupljanjem i recikliranjem papira štedimo šumsko bogatstvo.

DA, BAŠ SE VIDI,
KAO DA NOGOM
RADIŠ! ŠTETA
ŠTO NISI CRTALA
S OBJE STRANE,
KADA VEĆ NE IDE.

NISAM VAS NI
PRIMIJEŦILA, A I LOŠE
CRTAM DANAS.

JE LI, ŠTO
NAM NE DAŠ
SPAVATI?!

DA, BAŠ SE VIDI,
KAO DA NOGOM
RADIŠ! ŠTETA
ŠTO NISI CRTALA
S OBJE STRANE,
KADA VEĆ NE IDE.

BICIKL

Vožnja biciklom pozitivno utječe na opće zdravlje i smanjuje rizik od najčešćih bolesti današnjice. Redovitom vožnjom poboljšavaju se funkcionalne i motoričke sposobnosti organizma.

UH. BRINE ME
DJED. ULIJENIO SE,
A SVAKA NAM KUNA
PUNO ZNAČI.

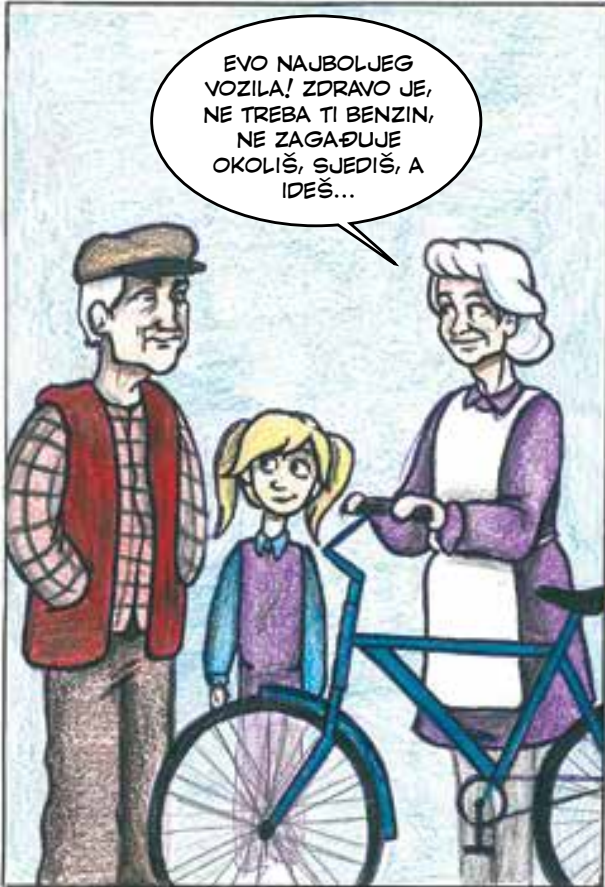

BAKO, ODLIČAN
TI JE OVAJ
PRIRODNI SOK
OD JABUKE!
SIGURAN SAM
DA ĆEMO SVE
PRODATI!

SPAČEK JE
PREMINUO, NEMA
NIŠTA OD ODLASKA NA
TRŽNICU. A TAJ VAŠ
BUČKURIŠ I ONAKO
NITKO NE BI KUPIO.

EVO NAJBOLJEG
VOZILA! ZDRAVO JE,
NE TREBA TI BENZIN,
NE ZAGAĐUJE
OKOLIŠ, SJEDIŠ, A
IDEŠ...

MOJ BRATIĆ
DRAŽEN JE IMAO
150 KILA. ONDA JE
POČEO VOZITI BICIKL
I POSLIJE GODINU
DANA STESAO SE NA
80 KILOGRAMA. SAD
JE KAO BRED PITER.

DOBRO, ZA GODINU ČU DANA BITI BRED PITER, TO JE GOTOVA STVAR. ALI OD ČEGA ČEMO ŽIVJETI?

HEJ, OLD MAN!

MAN, WE ARE SO THIRSTY!

ŠTA KAŽE? PUKLA MU GUMA?

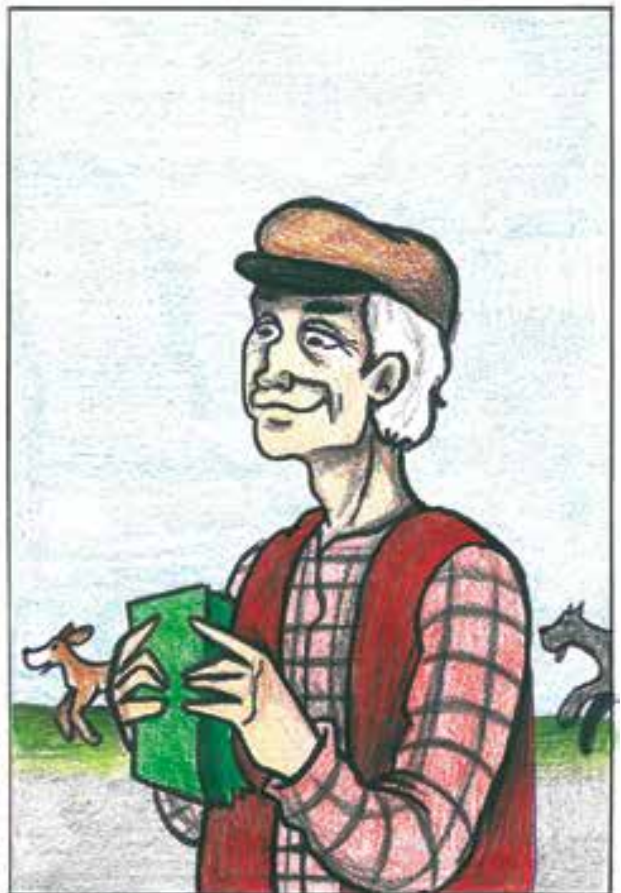
NE, DJEDE ŽEDNI SU.

THIS IS SO GOOD! TASTY AND FRESH!

WOW! LOOK AT THIS! I'VE NEVER SEEN SOMETHING LIKE THAT!

TRY THIS! ECOLOGICAL DRINK, MY GRANNY'S OLD RECIPE!

NE MOGU
VJEROVATI. PONOVI
MI JOŠ JEDNOM ŠTO
JE REKAO DJED.

REKAO JE:
"ODUVIJEK SAM
GOVORIO DA U
PRIRODI
LEŽI NOVAC"

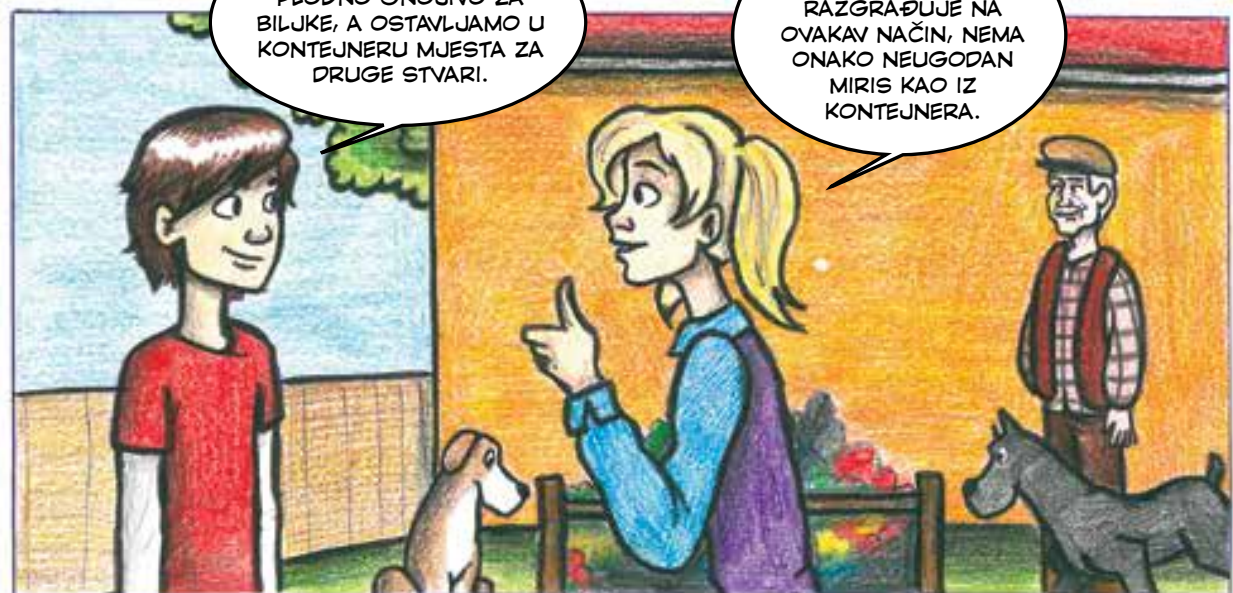

I JOŠ JE DODAO:
"DJECO, UGLEDAJTE
SE NA MENE: VOZIM
BICIKL, NA ČISTOM
SAM ZRAKU I PRI
TOME ZARAĐUJEM!"

... I ONDA JE
OTIŠAO SA
ALEGROM TRAJITI
TARTUFE I BRATI
ŠUMSKE PLODOVE.

KOMPOST

Pravljenje komposta jednostavan je način zbrinjavanja kuhinjskog otpada i istovremeno pravljenja organskog gnojiva. Prilikom kuhanja odvajaju se organski otpatci, kao što su kora od banane, ljuske od jaja, ljuske luka i slično u za to posebno namjenjenu zatvorenu posudu. Nakon šest do 12 mjeseci kompost se pretvara u plodni humus. Biljni otpatci mogu se koristiti i za pripremu tekućeg gnojiva.

TO JOŠ NIJE SVE! SADA ČU VAM POKAZATI NEŠTO JOŠ BOLJE!

ZAR IMA BOLJE?

OVO JE GLISTINAC, NAJBOLJE ORGANSKO, PRIRODNO GNOJIVO KOJEGA PRAVE KALIFORNIJSKE GLISTE. POKAZAT ČU VAM DJEDA KREŠIN POSTUPAK ZA UZGOJ LEGLA U KOMPOSTU.

TO JE TA KALIFORNIJSKA GLISTA? HM. KRAČA JE I DEBLJA OD NAŠIH DOMAĆIH GLISTA. I CRVENKASTA JE.

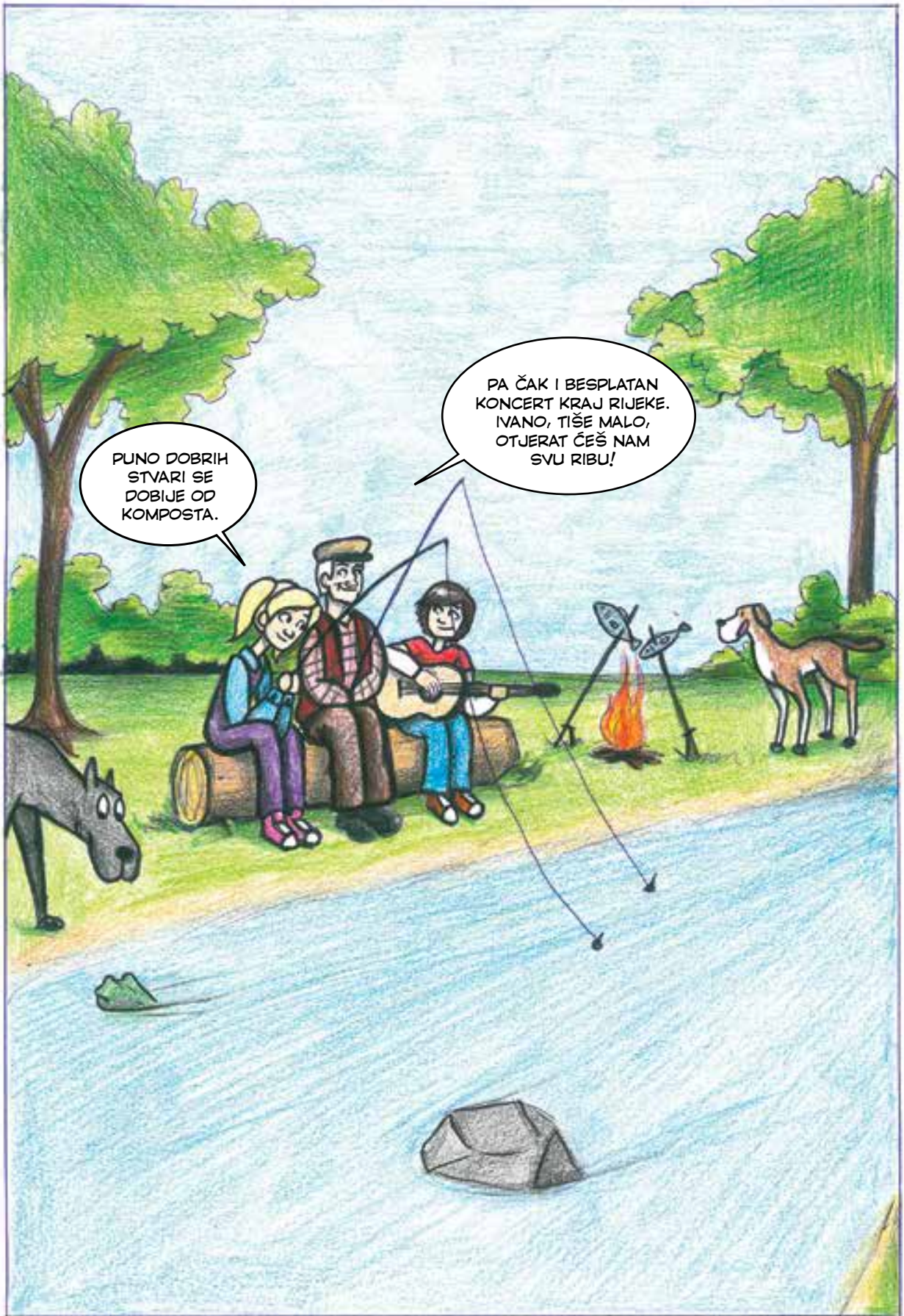
HALAPLJIVE SU I RADIŠNE, PA MNOGO BRŽE RUJU ZEMLJU I PRAVE VIŠE HUMUSA OD OBIČNIH GLISTA.

U SVAKOJ VREĆICI GLISTINCA IMA MALIH JAJAŠACA GLISTA. IZ NJIH ČE SE RAZVITI GLISTE I PRAVITI GNOJIVO.

PUNO DOBRIH
STVARI SE
DOBIJE OD
KOMPOSTA.

PA ČAK I BESPLATAN
KONCERT KRAJ RIJEKE.
IVANO, TIŠE MALO,
OTJERAT ČEŠ NAM
SVU RIBU!

POSADI DRVO

Zasadi drvo! Drveća su pluća naše planete, ona vezuju ugljični dioksid i proizvode kisik.

